

NNE

Nordisk Nettverk for Edisjonsfilologer

[kt] [ä] [t] [æ] [ö] [ti]

Nyhetsbrev nr. 42, desember 2019

Planlægningsgruppens nye sammensætning

Planlægningsgruppen har været igennem en større udskiftning og glædeligst af alt – en udvidelse, idet vi har fået to nye islandske medlemmer. Tak til de afgående medlemmer for deres store engagement:

Pia Forssell, Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingfors.
Klaus Nielsen, Grundtvigs Værker, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet.
Hilde Bøe, Edisjonsfilolog og teknisk redaktør, Munch-museet, Oslo.

Planlægningsgruppen består per november 2019 af:

Aasta Marie Bjorvand Bjørkøy, Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo.

Nina Marie Evensen, Senter for Ibsen-studier, Universitetet i Oslo

Sebastian Köhler, Svenska litteratursällskapet i Finland

Maren Jonasson, huvudredaktör för Anders Chydenius samlade skrifter 2006–2016

Paula Henrikson, Litteraturvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet

Petra Söderlund, Svenska Vitterhetssamfundet, Stockholm och Litteraturvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet

Annette Lassen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet

Krista Stinne Greve Rasmussen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet

Svanhildur Óskarsdóttir, Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum

Pórunn Sigurðardóttir, Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum

NNE's 16. konference: Kildeudgivelse og tekstkritik i forskellige traditioner (Schæffergården 8.-10. nov. 2019)

Årets konference blev afholdt med 41 deltagere fra Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island. Oplæggene spændte bredt fra dansenotation til musikfilologi og kildeudgivelse. Vi håber, alle oplægsholdere vil bidrage til det kommende konferencebind, der altså vil komme til at indeholde artikler om:

- Om å ferdes på floden: Beskrivelse og forklaring i edisjonsfilologien (Odd Einar Haugen, Universitetet i Bergen)
- Koreografi: dansekunst som tekst (Elizabeth Svarstad, Norges Musikkhøgskole & Margrethe S. Bue, Nasjonalbiblioteket)
- Kommentering, kontekstualisering och re-kontekstualisering i två textkritiska brevtugåvor (Eliel Kilpelä, Svenska litteratursällskapet i Finland)
- Utgivningen av Esaias Tegnér's kyrkliga tal – både textkritik och kulturhistoria (Barbro W. Hemlin, Göteborgs universitet)
- Njals saga – én og mange (Svanhildur Óskarsdóttir, Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies)
- Text editing - practical and theoretical considerations (Þórður Ingi Guðjónsson, Íslenzk fornrit)
- Den latinske legenden om sankt Hallvard: en firkløver av en legende (Åslaug Ommundsen, Universitetet i Bergen)
- Musikalsk editionsfilologi – hvordan det? (Axel Teich Geertinger, Det Kongelige Bibliotek)
- Editionen av operalibretton i disciplinernas korseld (Esbjörn Nyström, Göteborgs universitet)
- En modificeret diplomatarisk udgave af et middelalderligt lektionarium til officiet. Hvorfor, hvordan og nogle overraskelser (Brian Møller Jensen, Stockholms universitet)
- Finland i 19de seklet – att kombinera ord och bild i ett nationalverk (Katarina Pihlflyckt, Svenska litteratursällskapet i Finland)
- Svenskt Diplomatarium – 190 år av källutgivning (Ingela Hedström & Sara Risberg, Riksarkivet, Stockholm)

Arrangørgruppen vil gerne takke alle oplægsholdere og deltagere for en fremragende konference og videregiver konferencestafetten til Norge.

På gensyn i 2021!

Kirsten Vad, Annette Lassen & Krista Stinne Greve Rasmussen

Nyheter från Svenska litteratursällskapet i Finland

Henry Parlands Skrifter

Boknyhet: *Kritik* (utg. Per Stam). Henry Parland verkade som journalist och kritiker under sin tid i Kaunas, Litauen, 1929–1930. Under två intensiva år skrev han bland annat om politik, litteratur, film och mode.

I januari 2020 utkommer den sista delen *Korrespondens* (utg. Elisa Veit) som digital utgåva. Särskilt spännande är Parlands korrespondens med de ständigt oroade föräldrarna och vännen Sven Grönvall, samt breven från poeten Gunnar Björning. Den tryckta utgåvan *Brev* innehåller ett utdrag: Henry Parlands brev på svenska och i svensk översättning.

Den textkritiska utgåvan Henry Parlands Skrifter utkommer både i tryck och digitalt på parland.sls.fi. Tidigare har utkommit *Dikter* (utg. Stam, 2018), *Prosa* (utg. Veit, 2019) och en digital nyutgåva av romanen *Sönder* (utg. Stam, 2005; 2019).

Zacharias Topelius Skrifter

Topelius lyrik har nu utgivits i sin helhet: *Nya blad och Ljung* (ZTS II) innehåller hans två sista diktsamlingar. Här ingår naturlyrik, romanser i folkviseton, dikter som förevigar viktiga märkeshändelser och lyfter fram betydelsefulla personer. Den tredje lyrikutgåvan, *Övrig lyrik* (ZTS III), upptar ett urval dikter som Topelius inte tog med i någon samling. Urvalet breddar bilden av lyrikern Topelius: här finns icke-tryckta dikter av den unge studenten, polemiserande och raljerande debattinlägg på vers och politiskt brännbara dikter som censurerades i *Helsingfors Tidningar*. I utgåvan publiceras också Topelius tjugo handskrivna dikthäften som faksimil. Båda utgåvorna är tillgängliga digitalt (även som e-böcker) på topelius.sls.fi, *Nya blad och Ljung* därtill i tryck. Utgivare är Carola Herberts.

Kerstin Söderholm

Svenska litteratursällskapet i Finland inleder arbetet med ett digitalt projekt kring författaren Kerstin Söderholm (1897–1943). Under sin livstid var Söderholm en uppskattad lyriker, men är också känd för sin självutlämnande dagbok som utgavs postumt. Projektet börjar i januari 2020 och slutar i juni 2022. Redaktörer är Elisa Veit och Pieter Claes.

Sebastian Köhler

Nytt från Finska Litteratursällskapet

Två nya Aleksis Kivi-utgåvor

Den finska författaren Aleksis Kivis litterära produktion ges ut i en textkritisk utgåva av enheten Edith – kritiska utgåvor av finsk litteratur vid Finska Litteratursällskapet – SKS. I år kompletteras serien med två nya band. I början av året utkom ett band innehållande fyra korta dramatexter av Kivi: *Yö ja päivä*, *Lea*, *Alma* och *Margareta*. Huvudredaktör för volymen är Pentti Paavolainen. I december utkommer den åttonde delen i Kivi-utgåvan, skådespelet *Canzio*, en pjäs där handlingen är förlagd till Italien. Juhani Niemi är huvudredaktör för volymen.

Boken om Vårt Land – en tvåspråkig kommenterad utgåva

Som ett samarbete mellan litteratursällskapen SKS och SLS utkommer i december i år den tryckta utgåvan *Boken om Vårt Land. En tvåspråkig kommenterad utgåva. Maamme kirja. Kommentoitu kaksikielinen editio*, som innehåller Zacharias Topelius läsebok på svenska och finska. Den bygger på två tidigare utgåvor, dels *Naturens Bok och Boken om Vårt Land* (Utgivna av Magnus Nylund under medverkan av Håkan Andersson, Pia Forssell och Henrik Knif; SLS 2017, topelius.fi), dels *Maamme kirja. Digitaalinen editio* (utg. Reeta Holopainen, Sakari Katajamäki och Ossi Kokko; SKS & SLS 2018, maammekirja.fi). Den nu utkommande tvåspråkiga bokutgåvan har redigerats av Sakari Katajamäki.

Sakari Katajamäki

Nytt från Svenska Vitterhetssamfundet

Innan årets slut ska tredje och sista volymen, årgång 1812/1813, av *Phosporos* utkomma i en faksimilutgåva, med inledning av Paula Henrikson. Volymen innehåller även register uppställda efter såväl bidragsgivare som verk, uppdelade i genrer. Tidskriften – eller ”månadsskriften” – *Phosphoros* utgavs under åren 1810–1813 och var den romantiska rörelsens flaggskepp i Sverige. Till 200-årsjubileet i augusti 2012 utgav Svenska Vitterhetssamfundet en faksimilutgåva av första årgången och när årgång 3 är tryckt är denna utgivning avslutad.

Petra Söderlund

Nytt fra bokselskap.no

På bokselskap.no har det hittil i år kommet ut ca. 30 ebøker. Blant disse finner man tekster av Amalie Skram, Regine Normann, Magdalene Thoresen, Bjørnstjerne Bjørnson, Jacob Aall, Jonas Lie, Ragnhild Jølsen, Thorolf Elster (de.), A.O. Vinje og Rudolf Muus.

I september publiserte Det norske språk- og litteraturselskap en tekstkritisk utgave ved Kristian Lødemel Sandberg av A.O. Vinjes «Bladsjå»-artikler i Dølen:

<https://www.bokselskap.no/boker/bladsjaa/tittelside>

Nasjonalbiblioteket publiserer sine digitale kildeutgaver i serien *NB kilder* på bokselskap.no. Tidligere i år ble *Fire skjønnlitterære fragmenter* av Sigrid Undset (ved Tone Modalsli) og to brevutgaver med brevveksling mellom maleren Kitty L. Kielland og hhv. maleren Eilif Peterssen og søsteren Dagmar Skavlan (begge ved Anne Melgård) utgitt. I disse dager ferdigstilles en utgave med Camilla Colletts brev fra perioden 1852–63, utgivere er Mette Refslund Witting og Marius Wulfsberg.

Ellen Nessheim Wiger

Henrik Ibsens skrifter

Den digitale utgaven av *Henrik Ibsens skrifter* er nylig oppdatert med to nye manuskriptfragmenter til *Lille Eyolf* som har vært ukjente og i privat eie. Ansvar for vedlikehold og oppdatering av HISE er nå lagt til en fast stilling ved Senter for Ibsen-studier ved Universitetet i Oslo.

Senter for Ibsen-studier har også overtatt restopplaget etter bokutgaven av *Henrik Ibsens skrifter* og tilbyr den til NNEs medlemmer og andre interesserte til sterkt redusert pris. Utgaven omfatter 16 dobbelbind som kan kjøpes enten samlet eller enkeltvis. Ta kontakt med Nina Evensen på n.m.evensen@ibsen.uio.no for nærmere informasjon.

Nina Evensen

Nyt fra Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Peter Seeberg

Peter Seebergs romaner, noveller og kortprosa i 11 bind er udgivet i et samarbejde mellem Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Gyldendal. Peter Seeberg (1925-1999) er en af de betydeligste danske, skønlitterære forfattere i det 20. årh., og en samlet udgave af hans forfatterskab har været savnet.

Peter Seebergs romaner, noveller og kortprosa bringer forfatterens værker i tekstkritisk udgave på baggrund af førsteudgaverne og med indførende noter samt introducerende efterskrifter skrevet af en række kendere af forfatterskabet. Redaktionen har været forestået af Jeppe Barnwell (hovedredaktør), Jesper Gehlert Nielsen og Anders Juhl Rasmussen.

Det 11. og sidste bind, *Øvrige noveller og kortprosa*, samler en række mindre kendte tekster fra Peter Seebergs hånd som har været trykt i aviser, tidsskrifter og antologier, eller som har været udgivet som mindre, selvstændige publikationer.

Udgivelsesarbejdet er støttet af Velux Fonden

Johannes Jørgensen

Johannes Jørgensens (1866-1956) *Mit Livs Legende* er et hovedværk i moderne dansk erindringslitteratur. Selvbioografien udkom i syv bind mellem 1916 og 1928, hvor forfatteren var midtvejs i livet og kunne gøre status over den tilbagelagte tid og dens hændelser.

Mit Livs Legende er på én gang et omfattende vidnesbyrd om dansk og nordisk kulturliv omkring år 1900 og samtidig en detaljeret selvbioografi, der med sin skånselsløse selvudlevering er et bekendelsesskrift i en lang religiøs og selvbiografisk tradition.

Det tekstkritiske arbejde, samt udarbejdelse af kommentarer og efterskrift, er forestået af Elise Iuul og Henrik Wivel. Værket omfatter i den moderne udgave fire bind.

Arbejdet er støttet af Velux Fonden og Augustinus Fonden, og bøgerne er trykt med støtte fra Augustinus Fonden, Landsdommer V. Gieses Legat, Lillian og Dan Finks Fond, Sankt Ansgars Kirke og Johannes Jørgensen Selskabet.

I serien *Danske Klassikere* udgiver DSL dansk skønlitteratur i tekstkritiske udgaver med forklarende noter og en efterskrift. Serien udgives med støtte af Statens Kunstfonds Projektudvalg for Litteratur. I dette efterår er der udgivet tre værker:

Sonja Hauberg: *Syv Aar for Lea* fra 1945.

Romanen beskæftiger sig med vilkårene for den kvindelige identitetsdannelse og med den manglende symmetri i forholdet mellem kønnene. I sin samtid blev den især tolket som et angreb på den sorte skole. Gennem hovedpersonen Ruths historie oplever man hvordan skolen belønner en overfladisk tilegnelse af viden, der favoriserer distanceblænderi og dermed også en selvtilstrækkelighed, som har politiske følgevirkninger. Romanen er et hovedværk i Haubergs alt for korte forfatterskab. Hun døde i 1947 af tyfus, blot 29 år gammel.

Anders Bodelsen, *Drivhuset* fra 1965 og *Rama Sama* fra 1967.

Med disse to novellesamlinger tog han fat på en kunstnerisk bearbejdelse af det stof som sidenhen kom til at præge hans forfatterskab: barndommen under 2. Verdenskrig og voksenlivet i 1960'ernes spirende velfærdsstat. Novellerne kredser om tilværelsens paradoksale dobbelthed: Krig kan opleves som en fredfyldt tilstand, jagten på succes balancerer på kanten til personlig ruin, og det privilegerede velfærdsmenneskes materielle velstand kan vise sig at føre til social isolation.

Karen Skovgaard-Petersen

Georg Brandes: Hovedstrømninger...

Hjemmesiden www.georgbrandes.dk, udviklet af Det Danske Spørg- og Litteraturselskab (DSL), er nu online og tilgængelig for alle.

Sitets omdrejningspunkt er den danske kritiker og litteraturhistoriker Georg Brandes' (1842-1927) *Hovedstrømninger i det 19. Aarhundredes Litteratur 1-6, 1872-1890*. Værket tager afsæt i Brandes' opsigtsvækkende forelæsningsrække, der har haft stor betydning, ikke bare her i Danmark, men også internationalt. Med sin komparative metode og sine forestillinger om 'verdenslitteratur' etablerede Brandes en dialog mellem lande og litteraturer, samtidig med at han introducerede udenlandske forfattere og strømninger til Danmark. Vi har villet udforske værket både som et væsentligt bidrag til formuleringen af en moderne europæisk identitet og som et pionerværk i udviklingen af en internationalt orienteret litteraturvidenskab. Og så har vi villet udgive *Hovedstrømninger* i en tekstkritisk og kommenteret udgave. For første gang.

Tekstgrundlaget for udgaven er førsteudgaverne af de seks bind. Dertil kommer udførlige introduktioner til de enkelte bind af *Hovedstrømninger*, kobling mellem teksterne og DSL's ordbøger, registre over personer, værker, litterære karakterer og steder, søgemuligheder, en tidslinje over Brandes' liv og internationale aktiviteter, samt forskellige ressourcestekster: dels tyske, engelske og franske oversættelser af værket, dels Brandes' *Forklaring og Forsvar* (1872), skrevet som reaktion på kritikken af første bind om *Emigrantlitteraturen* (1872), og selvbiografien *Levned 1-3* (1905-08), hvor 1870'erne og 1880'erne, *Hovedstrømningers* tilblivelsestid, er udførligt behandlet.

En vigtig del af det filologiske apparat, som endnu ikke er færdigudviklet, men som snart bliver det, er et selektivt variantapparat, der indeholder ændringer, Brandes foretog i senere udgaver.

På webstedet kan man desuden finde den udforskning af *Hovedstrømninger* som videnskabeligt værk og som kulturhistorisk begivenhed, som er foregået inden for rammerne af det forskningsprojekt, som hjemmesiden er et resultat af: *Digitale Hovedstrømninger / Digital Currents* (finansieret af Carlsbergfondet 2016-19). Som dokumentationssted for udforskning af *Hovedstrømninger* skal sitet være dynamisk; flere essays af udenlandske forskere er allerede på vej. Også mere eksperimentelle forsøg på at udforske Brandes' tekster ved hjælp af digitale, statiske metoder er dokumenteret på hjemmesiden, mest kuriøst det hidtil ukendte og sensationelle syvende bind af *Hovedstrømninger* (tilvejebragt af en forsker ved Yale Universitet ved hjælp af tekstgenerende neurale netværk).

Vi håber, at hjemmesiden med den tilgængelighed og de udvidede brugsmuligheder, der ligger i den digitale publiceringsform, vil kunne danne grundlag for fortsat diskussion af Brandes' forfatterskab på et kvalificeret, historisk grundlag.

Hovedredaktør af udgaven er Jens Bjerring-Hansen (Københavns Universitet, tidl. DSL). Den filologiske redaktion har bestået af Gert Posselt, Nicolas Reinecke-Wilkendorff, Jeppe Barnwell og Elise Luul.

Jens Bjerring-Hansen

Konferensvolymen från konferensen i Helsingfors 2017

Volymen utkommer till sommaren 2020, mer information ges i vårens nyhetsbrev.

Sebastian Köhler

Nyhetsbrevet har redigerats av Petra Söderlund.
Nästa nyhetsbrev utkommer i maj 2020.